

Uz sākumlapu>Ģimenes lietas un mantojums>Uzturīdzekļi ģimenes locekļiem

Uzturīdzekļi ģimenes locekļiem

Īrija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni “uzturīdzekļi” un “uzturēšanas saistības”? Kurām personām ir jāmaksā uzturīdzekļi citai personai?

Rīkojums par uzturīdzekļiem starp laulātajiem paredz, ka kādam no laulātajiem jāmaksā otram laulātajam periodiski vai vienreizēji maksājumi tā uzturam, kā arī, ja nepieciešams — jāmaksā periodiski maksājumi rīkojumā norādītajai personai par labu apgādājamajiem ģimenes locekļiem, ja tādi ir.

Rīkojums par nepilngadīga bērna uzturīdzekļiem paredz, ka attiecīgajam vecākam jāmaksā otram vecākam vai citai personai, kuras aprūpē un aizgādībā bērns atrodas, periodiski vai vienreizēji maksājumi, kas noteikti rīkojumā par bērna uzturēšanu.

Uzturīdzekļu maksāšanas pienākums ir prasība finansiāli atbalstīt kādu personu un, ja šāda pienākuma izpildi panāk piespiedu kārtā ar tiesas starpniecību — izpildīt ar uzturīdzekļiem saistītā tiesas rīkojumā paredzētās saistības.

Uzturīdzekļus maksā šādu kategoriju personas:

Vecāki attiecībā uz saviem bērniem: Jā

Bērni attiecībā uz saviem vecākiem: Parasti nē

Šķirts laulātais otram laulātajam: Jā

Citas:

Partneri reģistrētās partnerattiecībās un kopdzīves partneri 2010. gada Reģistrēto partnerattiecību un noteiktu kopdzīves partneru tiesību un pienākumu likuma izpratnē

Neprecēts vecāks sava bērna aprūpētājam

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Apgādībā esošs bērns līdz 18 gadu vecumam, apgādībā esošs bērns līdz 23 gadu vecumam, kurš iegūst pilna laika izglītību, vai bērns jebkurā vecumā, kurš atrodas apgādībā invaliditātes dēļ.

Vecākiem ir pienākums finansiāli atbalstīt bērnus, lai tiktu apmierinātas to ikdienas un neregulārās finanšu vajadzības.

Bērniem parasti nevar noteikt pienākumu uzturēt savus vecākus, izņemot retus un ārkārtas gadījumus, kad ar trasta fonda starpniecību pārvaldītas īpašumtiesības laulības šķiršanas ceļā tiek grozītas un nodotas bērnu valdījumā.

Šķirtam laulātajam var noteikt pienākumu uzturēt otru laulāto, ja laulātais, kas iesniedzis pieteikumu, pierāda, ka otrs, ņemot vērā apstākļus, nav to pienācīgi uzturējis.

Partnerim reģistrētās partnerattiecībās vai kopdzīves partnerim 2010. gada Reģistrēto partnerattiecību un noteiktu kopdzīves partneru tiesību un pienākumu likuma izpratnē var noteikt pienākumu uzturēt otru partneri vai kopdzīves partneri, ja partneris vai kopdzīves partneris, kas iesniedzis pieteikumu, pierāda, ka otrs, ņemot vērā apstākļus, nav to pienācīgi uzturējis.

Gan precēti, gan neprecēti vecāki var vērsties tiesā ar lūgumu piespriest uzturīdzekļus no otra vecāka par labu bērniem. To var darīt arī juridiskais aizbildnis, veselības pārvalde vai jebkura persona, kurai ir juridiska statusa saikne ar nepilngadīgo bērnu.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Parasti apgādībā esošā persona tiesā vērsas, ceļot civilprasību pret otru personu. Pieteikumu par bērna uzturīdzekļiem parasti iesniedz vecāks vai cita persona, kuras aprūpē un aizgādībā bērns atrodas.

Informācija par procedūram, ko piemēro pieteikumiem uzturīdzekļu lietās, parasti ir pieejama Tiesu dienesta tīmekļa vietnes (www.courts.ie) ģimenes tiesību sadaļā.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Parasti uzturīdzekļu lietās pieteikuma iesniedzējs ir vecāks, kurš aprūpē bērnu vai bērnus. Pieteikuma iesniedzēji var būt bijušie laulātie, kā arī paši bērni. Lai lietas dalībnieki būtu tiesīgi iesniegt lūgumu par uzturīdzekļu saņemšanu, lietai pietiekami jāskar to intereses. Attiecībā uz radniekiem vai tuviem cilvēkiem ir nepieciešams, lai personai, kura iesniedz pieteikumu, būtu noteiktas juridiskas tiesības pārzināt radnieka vai tuva drauga lietas, piemēram, pilnvaras veidā. Vecāki vai juridiskie aizbildņi var pieprasīt uzturīdzekļus bērnam, kurš nav sasniedzis pilngadību.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Rajona tiesai ir jurisdikcija izdot rīkojumus par uzturīdzekļiem bērnu vajadzībām par summu, kas nepārsniedz 150 EUR nedēļā no jebkura no vecākiem, kā arī par uzturīdzekļiem laulātajam vai partnerim par summu, kas nepārsniedz 500 EUR nedēļā. Ja tiek lūgtas lielākas summas, ir jāvērsas apgabaltiesā vai Augstajā tiesā. Ja apgabaltiesā vai Augstajā tiesā jau ir sākusis laulības šķiršanas process, pieteikumi ir jāiesniedz šīm tiesām neatkarīgi no summas, ko tiek lūgtas piespriest.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Nē. Ja pieteikuma iesniedzējs izvēlas neizmantot advokāta pakalpojumus, pieteikumu var iesniegt personīgi. Juridiskā palīdzība civillietās ir pieejama lietas dalībniekiem ģimenes tiesību jomā, kuriem tāda ir nepieciešama to mantiskā stāvokļa dēļ.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Visi ģimenes lietu procesi Īrijā ir atbrīvoti no tiesas nodevām. Juridiskās palīdzības saņemšanas un pārstāvja pilnvarošanas izmaksas var būt dažādas, taču personām, kuras mantiskā stāvokļa dēļ to nevar atļauties, ir pieejama juridiskā palīdzība civillietās.

8 Kāda veida uzturīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Rajona tiesai ir jurisdikcija izdot rīkojumus par uzturīdzekļiem bērnu vajadzībām par summu, kas nepārsniedz 150 EUR nedēļā no jebkura no vecākiem, kā arī par uzturīdzekļiem laulātajam vai partnerim par summu, kas nepārsniedz 500 EUR nedēļā. Ja tiek lūgtas lielākas summas, ir jāvērsas apgabaltiesā vai Augstajā tiesā.

Nosakot uzturlīdzekļu apmēru, tiesa ņem vērā uzturlīdzekļu saņēmēja (personas, kurai ir tiesības uz uzturlīdzekļiem) pamatotās vajadzības un salīdzina tās ar uzturlīdzekļu maksātāja (persona, kurai nosaka pienākumu maksāt uzturlīdzekļus) maksātspēju. Puses var vērsties tiesā ar pieteikumu par uzturlīdzekļu maksāšanas rīkojuma grozīšanu, ņemot vērā, ja ir mainījies pušu mantiskais stāvoklis.

Rīkojums par uzturlīdzekļiem stājas spēkā ar datumu, kas ir noteikts rīkojumā, un šis datums var būt agrāks vai vēlāks par datumu, kurā pieņemts rīkojums, bet nevar būt agrāks par datumu, kurā iesniegts pieteikums par rīkojuma izdošanu.

Laulības šķiršanas un tiesvedības lietās apgabaltiesā vai Augstajā tiesā uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu var noteikt ne agrāk kā no pieteikuma iesniegšanas datuma.

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Uzturlīdzekļus parasti maksā tieši uzturlīdzekļu saņēmējam. Tomēr saņēmējiem ir tiesības uz uzturlīdzekļu saņemšanu ar tiesas kancelejas starpniecību. Ja tiesa uzskata par nepieciešamu, var apķīlāt uzturlīdzekļu maksātāja darba samaksu vai algu un noteikt, ka darba devējam no tās jāietur maksājumi, kas pārskaitāmi saņēmējam.

Uzturlīdzekļus maksā personai, kurai ir tiesības uz uzturlīdzekļiem, kā arī personai, kura tās labā tos pārvalda, piemēram, vecākam vai juridiskajam aizbildnim.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Ja uzturlīdzekļu maksātājs neveic maksājumus, uzturlīdzekļu saņēmējs atkarībā no izvēlētajā tiesiskās aizsardzības līdzekļa var vērsties tiesā, kas izdevusi rīkojumu par uzturlīdzekļiem, vai rajona tiesā.

Tiesa var izdot rīkojumu, ar kuru apķīlā uzturlīdzekļu maksātāja ienākumus, kā minēts 1. punktā.

Ja šis tiesiskās aizsardzības līdzeklis nav efektīvs, tiesa var noteikt, ka uzturlīdzekļu maksātājs maksā uzturlīdzekļu saņēmējam summu, ko ir tam parādā. Ja uzturlīdzekļu maksātājs neievēro šo prasību, tiesa var noteikt, ka naudas summas, kas saistītu nepildītājam pienākas no citām personām, tā vietā tiek maksātas uzturlīdzekļu saņēmējam. Tā arī var noteikt, ka parādniekam piederošā manta jāpārdo, lai segtu parādu.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Citu dalībvalstu izdotu rīkojumu izpildes panākšana ir piekritīga rajona tiesai. Tai ir pilnvaras attiecībā uz necieņu pret tiesu (1976. gada likuma 9.A un 9.

B pants), taču tikai saistībā ar pašas rajona tiesas izdotajiem rīkojumiem. Tai nav tiesību aizturēt personu par necieņu pret tiesu attiecībā uz citas tiesas izdotu rīkojumu. Faktiski rajona tiesas pilnvaras ir ierobežotas ar rīkojuma par ienākumu apķīlāšanu (ja nepieciešams), rīkojumu par īpašuma aizturēšanu vai izņemšanu no trešās personas valdījuma (reti izmantojams) izdošanu.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Katra uzturlīdzekļu saņēmēja ziņā ir tas, vai iesniegt pieteikumu tiesā par palīdzību uzturlīdzekļu atgūšanā. Lai gan ir pieejami citi tiesiskās aizsardzības līdzekļi, piemēram, mediācija, tiesām ir attiecīga likumīga jurisdikcija novērst uzturlīdzekļu nemaksāšanas gadījumus.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Nē. Vienīgi parādniekam ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus tieša maksājuma vai izmaksas vietā veikta algas ieturējuma veidā.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Regula 4/2009, kuru dēvē arī par Uzturlīdzekļu regulu, attiecas uz pārrobežu uzturlīdzekļu pieteikumiem, kas izriet no ģimenes attiecībām. Ar to izveido kopīgus noteikumus visai Eiropas Savienībai (ES) ar mērķi nodrošināt uzturlīdzekļu prasību piedziņu gadījumos, kad parādnieks vai kreditors atrodas citā ES valstī.

ANO Konvencija par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs (Ņujorkas konvencija) Īrijā tika ieviesta 1995. gada novembrī ar 1994. gada Uzturlīdzekļu likumu. Šīs konvencijas mērķis ir veicināt uzturlīdzekļu piedziņu līgumslēdzējās valstīs par labu personai, kas dzīvo vienā jurisdikcijā, no personas, kas dzīvo citā.

Ar abiem juridiskajiem dokumentiem izveido katras līgumslēdzējās valsts centrālo iestāžu tīklu, un pieteikumu iesniedzēji, kreditori un lūgumrakstu iesniedzēji var iesniegt pieteikumus centrālajai iestādei, kas to pārsūta attiecīgajai kompetentajai tiesai un dažos gadījumos nodrošina juridisko palīdzību. Īrijas Centrālās iestādes uzturlīdzekļu piedziņas lietās no ārvalstīm kontaktinformācija ir šāda:

Tieslietu un vienlīdzības departaments (*Department of Justice and Equality*),

Bishop's Square,

Redmond's Hill,

Dublin 2,

Īrija.

Tālrunis: +353 (0)1 479 0200

Local: 1890 555 509

Fakss +353 (0)1 479 0201

E-pasts: mainrecov_inbox@justice.ie

Lūgumraksta iesniedzējs saistībā ar rajona tiesas rīkojumiem var saņemt palīdzību no rajona tiesas sekretāra. Lūgumraksta iesniedzēji var vērsties arī pēc juridiskā pārstāvja palīdzības. Tiem var būt tiesības uz juridisko palīdzību, kuras saņemšanai ir jāsaņemas ar vietējo juridisko centru. Lūgumraksta iesniedzējs var arī vērsties pēc palīdzības pie *FLAC (Free Legal Advice Centre)*, kas ir neatkarīga brīvprātīgo organizācija, kura visā valstī sniedz juridiskas konsultācijas. Šīs konsultācijas ir konfidenciālas, un par tām nav jāmaksā.

Pārrobežu lietās, kurās uzturlīdzekļu maksātājs dzīvo citā jurisdikcijā, lūgumraksta iesniedzējs var iesniegt pieteikumu ar Tieslietu un vienlīdzības departamentā ietilpstošās Centrālās uzturlīdzekļu atgūšanas iestādes starpniecību.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Ar attiecīgo tiesu iestādi vai organizāciju var sazināties, izmantojot tālruni, pastu, e-pastu vai ierodoties personīgi. Lūgumraksta iesniedzējiem ir ieteicams apmeklēt katras organizācijas tīmekļa vietni, kur pieejama papildu un lokalizēta informācija.

Tiesu kanceleju kontaktinformācija ir atrodama Tiesu dienesta tīmekļa vietnē (www.courts.ie).

Attiecībā uz Īrijas Centrālās iestādes uzturlīdzekļu piedziņas lietās no ārvalstīm kontaktinformāciju sk. 14.1. jautājumu un Tieslietu un vienlīdzības departamenta tīmekļa vietni (www.justice.ie).

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Sk. 14.1. punktu.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Sk. 14.2. punktu.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Nepiemēro.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Pieteikuma/lūgumraksta iesniedzējam nav jāmaksā par lietas ierosināšanu tiesā. Pieteikuma iesniedzēji šajās lietās var saņemt bezmaksas juridisko palīdzību — tiklīdz Īrijas Centrālā iestāde ir saņēmusi pieteikumu, tas, ja nepieciešams, tiek pārsūtīts Juridiskās palīdzības pārvaldei.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

51. pantā ir norādīts, kādas darbības Centrālā iestāde veic attiecībā uz pieteikumiem atbilstoši Uzturēšanas saistību regulai. Īrijas Centrālā pārvalde izpildāmības deklarācijas pieprasā no Augstās tiesas priekšsēdētāja biroja. Īrijas Centrālā iestāde pieteikumus par piespiedu izpildi pārsūta tieši rajona tiesām. Saistībā ar lietas ierosināšanu Centrālā pārvalde pieteikuma iesniedzēja pārstāvību organizē ar Juridiskās palīdzības pārvaldes starpniecību.

Lapa atjaunināta: 18/11/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.